

Εγκυρότητα και Αξιοπιστία του Ερωτηματολογίου της Ασάφειας Ρόλων στον Ελληνικό Αθλητισμό

Γεώργιος Καραμουσαλίδης¹, Κωνσταντίνος Λαπαρίδης¹, Χρήστος Γαλαζούλας² & Ευάγγελος Μπεμπέτσος¹

¹ΤΕΦΑΑ Κομοτηνής, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

²ΤΕΦΑΑ Θεσσαλονίκης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Περίληψη

Σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνηθεί η χρήση του ερωτηματολογίου της Ασάφειας Ρόλων (Role Ambiguity Scale, Beauchamp et al., 2002) στον Ελληνικό αθλητισμό, εξετάζοντας τη δομική εγκυρότητα και αξιοπιστία του. Το ερωτηματολόγιο καθορίζει πόσο ξεκάθαροι και σαφείς είναι οι επιθετικοί και αμυντικοί ρόλοι, στους αθλητές και αθλήτριες ομαδικών αγωνισμάτων, που ανατίθενται από τους προπονητές τους. Το δείγμα αποτελούνταν από 411 αθλητές και αθλήτριες καλαθοσφαίρισης, πετοσφαίρισης χειροσφαίρισης και ποδοσφαίρου. Έγινε έλεγχος αξιοπιστίας διαπιστώνοντας ικανοποιητικούς δείκτες Cronbach's alpha από .76 έως .86, καθώς και θετικές συσχετίσεις τόσο μεταξύ των παραγόντων στην επίθεση όσο και στην άμυνα. Παράλληλα, μέσω της επιβεβαιωτικής παραγοντικής ανάλυσης, διαπιστώθηκαν οι εξής τέσσερις παράγοντες: Σκοπός των υποχρεώσεων, Συμπεριφορά ρόλων, Αξιολόγηση ρόλων και Συνέπειες ρόλων. Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα επιβεβαίωσαν τη δομική εγκυρότητα του ερωτηματολογίου στον Ελληνικό αθλητισμό.

Λέξεις κλειδιά: *Ασάφεια Ρόλων, αμυντικά - επιθετικά καθήκοντα, ομαδικά αγωνίσματα*

Validity and Reliability of the Questionnaire of Role Ambiguity in Greek Team Sports

George Karamousalidis¹, Konstantinos Laparidis¹, Christos Galazoulas², & Evangelos Bebetos¹

¹Department of Physical Education and Sports Sciences, Democritus University of Thrace, Komotini, Hellas

²Department of Physical Education and Sports Science, Aristotle University, Thessaloniki, Hellas

Abstract

The purpose of this study was to investigate the use of the questionnaire of Role Ambiguity (Role Ambiguity Scale, Beauchamp et al., 2002), in offensive and defensive responsibilities, of Greek Team Sports' athletes, by checking its structural validity and reliability. The sample consisted of 411 athletes, basketball, volleyball, handball and soccer. Reliability analysis confirmed satisfactory Cronbach's alpha rates from .76 to .86. At the same time, through confirmatory factor analysis, four factors were found: The Scope of the Responsibilities, Role Behavior, Role Evaluation and Role Consequences both in offending and defending. In conclusion, the results confirmed the reliability and structural validity of the questionnaire regarding its use in Greek Team Sports' settings.

Key words: *Role Ambiguity, defensive - offensive responsibilities, team sports*

Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει πολλές μελέτες, με σκοπό τη διερεύνηση των ρόλων που ανατίθενται από τους προπονητές, στους αθλητές ατομικών και ομαδικών αγωνισμάτων, για να εξακρι-

βωθεί κατά πόσο αυτοί (οι ρόλοι) γίνονται αντιληπτοί από τους αθλητές, ώστε έτσι να μεγιστοποιήσουν την επίδοσή τους.

Η ασάφεια ρόλου ορίζεται ως μια έλλειψη σαφών και ξεκάθαρων πληροφοριών που συνδέονται με έναν ιδιαίτερο ρόλο και αφορούν τις προσδοκί-

ες που έχουν σχέση με τη θέση κάποιου (Kahn, Wolfe, Quinn, Snoek, & Rosental, 1964). Οι Naylor, Pritchard και Ligen (1980), δήλωσαν ότι η ασάφεια των ρόλων υπάρχει στα άτομα που είναι κάτοχοι ρόλων, είναι αβέβαιοι για αυτούς και ταυτόχρονα γνωρίζουν αυτή την αβεβαιότητα τους.

Έχουν γίνει υποθέσεις ότι η ασάφεια των ρόλων κατέχει πολυδιάστατες ιδιότητες (Bedeian & Armenakis, 1981; Sawyer, 1992; Singh & Rhoads 1991; Singh, Verbeke, & Roads, 1996). Πιο συγκεκριμένα, με βάση τις εργασίες τους παρουσιάστηκαν τέσσερις διαστάσεις - πτυχές της ασάφειας ρόλου. Οι διαστάσεις περιλαμβάνουν: (α) ασάφεια στόχου/προσδοκία ευθύνης, (τι αναμένεται; τι πρέπει να γίνει;), (β) ασάφεια διαδικασίας (πως πρέπει να γίνουν τα πράγματα, ο δρόμος για τους οργανωτικούς στόχους), (γ) ασάφεια προτεραιότητας (πότε πρέπει να γίνουν τα πράγματα και με ποια διαταγή) και (δ) ασάφεια συμπεριφοράς (πως αναμένεται να ενεργήσει κάποιος στις διάφορες καταστάσεις;).

Σύμφωνα με τον Banton (1965), ένας «ρόλος» μπορεί να οριστεί ως μια ομάδα μοντέλων ή προσδοκιών, που εφαρμόζονται στον κάτοχο μιας ιδιαίτερης θέσης από τον κάτοχο του ρόλου και των διαφόρων άλλων παικτών ρόλων. Οι ρόλοι αναφέρονται σε ένα σύνολο προσδοκιών συσχετισμένο με συμπεριφορές για μια θέση μέσα στην κοινωνική δομή (Shaw & Costanzo, 1982) και είναι ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα των ομάδων (Salas, Dickinson, Converse, & Tannenbaum, 1992; Sherif & Sherif, 1969).

Το μοντέλο των ρόλων (Role Episode Model), εισήχθη από τον Kahn και τους συνεργάτες του (1964), στην κλασική μελέτη Οργανωτικό Άγχος, στην οποία παρουσιάζονται οι αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στους αποστολείς των ρόλων και τον κάτοχο των ρόλων. Ο Kahn και οι συνεργάτες του (1964), διευκρινίζουν ότι το μοντέλο των ρόλων διαφοροποιείται σε δύο κατευθύνσεις - διαστάσεις. Η πρώτη αφορά την *ασάφεια των καθηκόντων*, η οποία διαιρείται σε τρεις υποκατηγορίες: (α) ασάφεια για το πεδίο ευθύνης, δηλαδή, έλλειψη σαφήνειας για τις ευθύνες και τις προσδοκίες, (β) ασάφεια για τις ευθύνες συμπεριφοράς που είναι απαραίτητες για να εκπληρωθούν οι προσδοκίες και (γ) ασάφεια για την ιεραρχική σπουδαιότητα κάθε ευθύνης. Η δεύτερη κύρια διάσταση, που αναγνωρίστηκε από τον Kahn και τους συνεργάτες του, είναι η *κοινωνικοσυναισθηματική ασάφεια*. Γενικά, αυτή αναφέρεται στην ασάφεια που αφορά τις ψυχολογικές συνέπειες και την ενόχληση, που ίσως βιώσει ένα άτομο, αν αποτύχει να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του ρόλου του.

Ένα μεγάλο μέρος των ερευνών μας έχει δείξει ότι η ασάφεια ρόλου μπορεί να έχει προβληματικές συνέπειες για τους κατόχους της ασάφειας ρό-

λων. Για παράδειγμα, στην περιοχή των οργανώσεων και επιχειρήσεων, έχει διαπιστωθεί πως η ασάφεια ρόλου μπορεί να έχει αρνητικές επιρροές (Lagace, 1988; Terry, Nielsen, & Perchard, 1993), να είναι αρνητικά συσχετισμένη με την ικανοποίηση της εργασίας (Babakus, Gravens, Johnston & Moncrief, 1999; Rhoads, Singh & Goodwell, 1994; O'Ddriscoll & Beehr, 2000) και την οργανωτική αφοσίωση (Agarwal & Ramaswami, 1993; Colareli & Bishop, 1990; Mayer, & Shoorman, 1998), καθώς και να οδηγεί τους υπαλλήλους σε εξουθενωμένη απόδοση ή ακόμη και σε αποχώρηση από την εργασία (Bauer & Green, 1994; Sohi, Smith, & Ford, 1996 ; Williams, Podsakoff, & Huber, 1992).

Οι Jackson και Schuler (1985), βρήκαν ότι η μεγαλύτερη ασάφεια των ρόλων έχει σχέση με τη μεγαλύτερη απογοήτευση από την εργασία, καθώς και αυξημένη ένταση / άγχος, τάση για φυγή και μειωμένη δέσμευση και εμπλοκή στον οργανισμό. Πιο πρόσφατα, ο Beard (1999) επανέλαβε το σημείο ότι η παρουσία της ασάφειας των ρόλων αποτελεί αιτία πολλών αρνητικών και επιβλαβών συνεπειών, όπως μειωμένη ικανοποίηση από την εργασία, αυξημένα επίπεδα άγχους και μεγαλύτερη πιθανότητα να αφήσει τον οργανισμό.

Οι αρχικές μελέτες της ασάφειας ρόλων, όπως αναφέρθηκε, αφορούσαν οργανισμούς και επιχειρήσεις και όχι μικρές αλληλοεξαρτώμενες ομάδες, όπως οι μονάδες εργασίας ή τις αθλητικές ομάδες. Οι Newman και Wright (1999), προσδιόρισαν ότι ομάδες «χαρακτηρίζονται από την υψηλή αλληλεξάρτηση στόχων, την υψηλή διαφοροποίηση ρόλων, την υψηλή διαφοροποίηση στόχων και τη διανεμημένη πείρα». Αφού η ασάφεια ρόλου έχει σημαντικές επιπτώσεις σε μεγάλες οργανώσεις και σε επιχειρήσεις, παρόμοια και στις ομάδες πρέπει να είναι αντιληπτή σε σχέση με τις αλληλοεξαρτώμενες συμπεριφορές κάθε μέλους και σαν επέκταση αυτού θα μπορεί η ασάφεια ρόλου να έχει επιπτώσεις, τόσο στους κατόχους ρόλων, όσο και στα υπόλοιπα μέλη των ομάδων (Forsyth, 1999).

Έτσι, σε περιπτώσεις που χαρακτηρίζονται από την αλληλεξάρτηση των ρόλων, η ασάφεια ρόλων θα μπορούσε να προβλεφθεί για να επηρεάσει τις σκέψεις και τις συμπεριφορές και του κατόχου του ρόλου και των άλλων ατόμων (π.χ. μέλη ομάδων) με τους οποίους αλληλεπιδρούν και κατά συνέπεια η ασάφεια ρόλου θα μπορούσε να έχει ψυχολογικές (αυτοαποτελεσματικότητα, ικανοποίηση) και συμπεριφοριστικές επιπτώσεις, π.χ. απόδοση, (Forsyth, 1999). Μέσα λοιπόν στο αθλητικό πλαίσιο των ομάδων, οι στρατηγικές σκόπευαν να μειώσουν, όχι μόνο την ασάφεια ρόλου, αλλά και τη σύγκρουση ρόλου για την αποτελεσματική λειτουργία των ομάδων: «Ο καθένας ξέρει τι πρέπει να κάνει σε κάθε δεδομένη κατάσταση... να μπορεί να στηριχτεί σε μια βασική φιλοσοφία έτσι ώστε να μπορεί

να λαμβάνει τις αποφάσεις όποτε χρειάζεται» (McConnell, 1999). Παρά τις προφανείς προσπάθειες να ελεγχθεί και να μειωθεί η ασάφεια ρόλου μέσα στις αθλητικές ομάδες, πολύ λίγη είναι η δημοσιευμένη έρευνα που έχει προσπαθήσει να εξετάσει συστηματικά τις αντιλήψεις του ρόλου μέσα στις ομάδες αυτές.

Σύμφωνα με τα ευρήματα των Beauchamp και Bray (2001), τα άτομα τα οποία ανέφεραν μεγαλύτερη ασάφεια ήταν λιγότερο αποτελεσματικά στην εκτέλεση των καθηκόντων τους που είχαν σχέση με τις ευθύνες τους προς την ομάδα. Οι Beauchamp και Bray, χρησιμοποιώντας το έργο του Rhoads και των συνεργατών του (1994) και του Singh (1993) σαν βάση, εκτίμησαν την ασάφεια των ρόλων ως προς τον αθλητισμό σε δύο κύρια πλαίσια: την *άμυνα* και την *επίθεση*. Τα αποτελέσματα των Beauchamp και Bray (2001), υποστήριξαν την πρότασή τους ότι, αυτά τα δυο πλαίσια διαμόρφωσαν καθορισμένες διακριτές διαστάσεις ομαδικού παιχνιδιού για κάθε μέλος της ομάδας, καθώς οι αντιλήψεις για την ασάφεια των ρόλων βρέθηκαν να είναι διαφορετικές ανάμεσα στα πλαίσια.

Οι Eys και Carron (2001), χρησιμοποιώντας το θεωρητικό μοντέλο του Kahn και των συνεργατών του (1964) ως τη βάση τους, χαρακτήρισαν την ασάφεια των ρόλων ως μια πολυδιάστατη δομή, που αποτελείται από ασάφεια, (α) στο σκοπό των υποχρεώσεων, που αναφέρεται σε έλλειψη σαφών πληροφοριών για το εύρος ευθυνών κάποιου, (β) στις συμπεριφορές ρόλων που αναφέρονται σε έλλειψη σαφών πληροφοριών για τις συμπεριφορές που έχουν σχέση με το ρόλο κάποιου, δηλ. ποιες συμπεριφορές είναι απαραίτητες για να εκτελέσεις εκείνες τις υποχρεώσεις, (γ) αξιολόγηση ρόλων που αναφέρεται σε έλλειψη σαφών πληροφοριών για το πώς αξιολογούνται και εκτιμώνται οι ρόλοι και (δ) τις συνέπειες ρόλων που αναφέρονται στην έλλειψη σαφών πληροφοριών για τις συνέπειες μιας αποτυχίας να εκπληρωθούν οι ευθύνες ενός ρόλου.

Στην έρευνα των Beauchamp, Bray, Eys και Carron (2002), σε αθλητές του rugby, χρησιμοποιήθηκε το πολυδιάστατο μέτρο αξιολόγησης (Role Ambiguity Scale, RAS), των τεσσάρων διαστάσεων της ασάφειας των ρόλων, (σκοπός των υποχρεώσεων, συμπεριφορά ρόλων, αξιολόγηση ρόλων και συνέπειες ρόλων), της αποτελεσματικότητας των ρόλων και της απόδοσης των ρόλων σε επιθετικά και αμυντικά πλαίσια. Η ασάφεια των ρόλων αξιολογήθηκε χρησιμοποιώντας δυο κλίμακες 20 ερωτήσεων (δηλαδή, μία για την επίθεση και μία για την άμυνα), που έχουν σχεδιαστεί για να αξιολογούν το βαθμό ασάφειας και την έλλειψη της σαφήνειας.

Αργότερα, στη μελέτη των Eys, Carron, Bray και Beauchamp (2003), έγινε μια προσπάθεια να εξετασθεί η φύση της ασάφειας ρόλων σε αθλητικές ομάδες, καθώς και η εγκυρότητα του λειτουργικού

ορισμού της ασάφειας ρόλων που αναπτύχθηκε από τους Beauchamp et al.(2002). Και σε αυτή την περίπτωση, η ασάφεια ρόλων λειτούργησε σαν μια πολυδιάστατη δομή με τις τέσσερις μορφές εκδήλωσης, σε δύο γενικά πλαίσια, την επίθεση και την άμυνα. Η μεγαλύτερη διαφορά στην ασάφεια ρόλων παρουσιάστηκε σε ατομικό επίπεδο, ενώ ο βαθμός της αντίληψης της ασάφειας ρόλων μειώθηκε με το πέρασμα της αγωνιστικής περιόδου. Επίσης, υπήρχαν διαφορές ανάμεσα στους βετεράνους και τους αρχάριους παίκτες, στην αρχή της περιόδου στην επίθεση, αλλά όχι στο τέλος της περιόδου και στην επίθεση και στην άμυνα. Είναι πιθανό ότι, μέχρι το τέλος της περιόδου, οι αρχάριοι και νέοι αθλητές θα είχαν χρόνο να λάβουν τις απαραίτητες πληροφορίες για το τι αναμενόταν από αυτούς.

Το 2005 οι Beauchamp, Bray, Fielding και Eys, διερεύνησαν εκ νέου τη σχέση ανάμεσα στην ασάφεια ρόλου και την αποτελεσματικότητα ρόλου σε αθλητικές ομάδες. Η ασάφεια ρόλου εξήγησε το 20 % της συνολικής διακύμανσης της αποτελεσματικότητας ρόλου (επίθεση - άμυνα) και για τις ατομικές διαφορές (π.χ. γένος), αλλά και για τις ομαδικές διαφορές.

Επίσης, υπάρχουν έρευνες που προσπάθησαν να συσχετίσουν την ασάφεια ρόλων με διάφορους άλλους παράγοντες, όπως το άγχος και η ικανοποίηση. Οι Beauchamp, Bray, Eys και Carron (2003), σύμφωνα με τη θεωρία του πολυδιάστατου άγχους (Martens, Vealey, & Burton, 1990), προσπάθησαν να διερευνήσουν τη σχέση της ασάφειας ρόλου και του προαγωνιστικού άγχους, για αθλητές ομάδων χόκεϊ, υπέθεσαν ότι η ασάφεια ρόλου θα συσχετιζόταν θετικά με το γνωστικό άγχος αλλά όχι με το σωματικό άγχος. Σύμφωνα όμως με τα αποτελέσματα, η ασάφεια ρόλου προέβλεψε και τη γνωστική κατάσταση αλλά και τη σωματική κατάσταση. Αυτό θα σήμαινε ότι, μια παρέμβαση για την κατανόηση και διευκρίνιση των επιθετικών και αμυντικών ρόλων, θα είχε θετικά αποτελέσματα στους αθλητές.

Οι Eys, Carron, Beauchamp και Bray (2003), εξέτασαν τη σχέση ανάμεσα στις αντιλήψεις των αθλητών για την ασάφεια ρόλων και την ικανοποίηση. Η σχέση ανάμεσα σε αυτές τις πολυδιάστατες δομές ερευνήθηκε στην αρχή και στο τέλος της αγωνιστικής περιόδου, καθώς και από την αρχή της περιόδου ως το τέλος της. Αποκάλυψαν ότι η μικρότερη αντίληψη της ασάφειας ρόλων συσχετιζόταν με τη μεγαλύτερη ικανοποίηση του αθλητή. Ειδικότερα, η ασάφεια ρόλων όπως αντιπροσωπεύεται από τη διάσταση «σκοπός των υποχρεώσεων» στην επίθεση, είχε σημαντική σχέση με την ικανοποίηση του αθλητή από την ηγεσία και στην αρχή και στο τέλος της περιόδου.

Σκοπός της παρούσης έρευνα ήταν να διερευνηθεί η χρήση του ερωτηματολογίου της ασάφειας

ρόλων, στα αμυντικά και επιθετικά καθήκοντα Ελλήνων αθλητών και αθλητριών, τεσσάρων ομαδικών αθλημάτων, καλαθοσφαίρισης, πετοσφαίρισης, χειροσφαίρισης και ποδοσφαίρου.

Μέθοδος και Διαδικασία

Δείγμα

Το δείγμα της έρευνας ήταν 411 αθλητές και αθλήτριες, ηλικίας 13 έως 37 ετών ($MO= 21.39$, $SD = 4.61$). Προϋποθέσεις συμμετοχής ήταν η παρουσία των αθλητών σε 10 αγώνες και τουλάχιστον 2 χρόνια αθλητικής εμπειρίας ($MO=8.8$ $SD=4.45$). Στην έρευνα συμμετείχαν 286 αθλητές και 125 αθλήτριες από τέσσερα ομαδικά αθλήματα, καλαθοσφαίρισης ($n=125$), πετοσφαίρισης ($n=103$), χειροσφαίρισης ($n=77$) και ποδοσφαίρου ($n=106$).

Ερωτηματολόγιο

Το όργανο μέτρησης που χρησιμοποιήθηκε ήταν το ερωτηματολόγιο ασάφειας ρόλου (Role Ambiguity Scale, Beauchamp et al., 2002) και αφορούσε τα καθήκοντα στην άμυνα και στην επίθεση. Η μετάφραση του ερωτηματολογίου στα Ελληνικά έγινε με τη μέθοδο της διπλής κατεύθυνσης, από δύο αθλητικούς ψυχολόγους με ερευνητική εμπειρία στην προσαρμογή ψυχομετρικών οργάνων στην Ελληνική γλώσσα και καλούς γνώστες της Αγγλικής γλώσσας, (Bebetsos, Theodorakis, & Tsigilis, 2007). Στη συνέχεια, έγινε μετάφραση των ερωτημάτων στην Αγγλική γλώσσα από δύο ειδικούς στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, για να ελεγχθεί ο βαθμός συμφωνίας με την πρωτότυπη έκδοση. Όπου δε ταυτιζόταν η μετάφραση με τις πρωτότυπες ερωτήσεις, τα τέσσερα προαναφερόμενα άτομα κατέληξαν στη τελική μορφή, μετά από σύσκεψη και κοινή συμφωνία.

Το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιούσε δυο κλίμακες 20 ερωτήσεων (δηλαδή, μία για την επίθεση και μια για την άμυνα), που είχαν σχεδιαστεί να αξιολογούν το βαθμό ασάφειας και την έλλειψη της σαφήνειας, που έχει σχέση: (α) με το εύρος των προσωπικών ευθυνών, 5 ερωτήσεις, π.χ. «γνωρίζω με σαφήνεια τις διάφορες ευθύνες που αποτελούν τον επιθετικό ή αμυντικό μου ρόλο», (β) τις συμπεριφορές που είναι απαραίτητες να εκτελέσουν αυτές τις υποχρεώσεις, 5 ερωτήσεις, π.χ. «Είναι σαφές ποιες συμπεριφορές πρέπει να επιδεικνύω για να εκπληρώσω τον επιθετικό ή αμυντικό μου ρόλο», (γ) πως αξιολογείται η απόδοση που έχει σχέση με αυτές τις υποχρεώσεις, 5 ερωτήσεις, π.χ. «Γνωρίζω πως αξιολογείται ο επιθετικός ή αμυντικός μου ρόλος» και (δ) τις συνέπειες μιας αποτυχίας να πραγματοποιήσει επιτυχώς αυτές τις υποχρεώσεις, 5 ερωτήσεις, π.χ. «Γνωρίζω τι θα συμβεί αν δεν εκπληρώσω τις ευθύνες του επιθετικού ή αμυντικού μου ρόλου».

Το ερωτηματολόγιο δόθηκε στα μέσα της αγωνιστικής περιόδου 2005-06, πριν από την προπόνηση των αθλητών οι οποίοι καλέστηκαν εθελοντικά να το συμπληρώσουν.

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα της εσωτερικής συνέπειας και αξιοπιστίας μας έδειξαν ικανοποιητικούς δείκτες Cronbach's alpha (από .76-.86) και παρουσιάζονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1. Συντελεστές αξιοπιστίας των κλιμάκων

Κλίμακες	Cronbach's alpha
Σκοπός υποχρεώσεων στην επίθεση	.81
Συμπεριφορά ρόλων στην επίθεση	.78
Αξιολόγηση ρόλων στην επίθεση	.83
Συνέπειες ρόλων στην επίθεση	.76
Σκοπός υποχρεώσεων στην άμυνα	.85
Συμπεριφορά ρόλων στην άμυνα	.84
Αξιολόγηση ρόλων στην άμυνα	.86
Συνέπειες ρόλων στην άμυνα	.77

Παρουσιάστηκαν θετικές συσχετίσεις μεταξύ των τεσσάρων παραγόντων και στην επίθεση και στην άμυνα με επίπεδο σημαντικότητας $p < .01$ και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.

Για να εξετασθεί η παραγοντική δομή του ερωτηματολογίου χρησιμοποιήθηκε η επιβεβαιωτική ανάλυση παραγόντων, η οποία διενεργήθηκε με το στατιστικό πακέτο EQS 5.7 (Bentler, 1995). Για την κλίμακα *Ασάφεια Ρόλου στην Επίθεση* εξετάστηκε ένα μοντέλο με τέσσερις παράγοντες πρώτης τάξης όπου φόρτιζαν οι αντίστοιχες ερωτήσεις. Η διακύμανση των παραγόντων ορίστηκε στο 1, ενώ οι παραγοντικές φορτίσεις ήταν ελεύθερες να υπολογισθούν. Στο παρόν μοντέλο επιτράπηκαν και οι συνδιακυμάνσεις μεταξύ των παραγόντων, αλλά όχι μεταξύ των λαθών των θεμάτων (items). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το συγκεκριμένο μοντέλο αναπαριστούσε επαρκώς το πλέγμα των συνδιακυμάνσεων μεταξύ των μεταβλητών. Οι δείκτες του μοντέλου αυτού ήταν $\chi^2_{164} = 662.114$ $p < .001$, Bentler - Bonett normed fit index (NFI)=0.845, Bentler - Bonett Non Normed Fit Index (NNFI) = 0.859, Comparative fit index (CFI) = 0.878, RMSEA = 0.086 και 90% confidence interval of RMSEA = (0.079 - 0.093). Τα περιγραφικά στατιστικά κάθε υποκλίμακας παρουσιάζονται στον Πίνακα 3, ενώ οι φορτίσεις του κάθε παράγοντα στον Πίνακα 4, καθώς και Mardia's Coefficient = 276.220.

Πίνακας 2. Οι συσχετίσεις των κλιμάκων για την επίθεση και την άμυνα ($p < .01$)

	1	2	3	4	5	6	7
1. Σκοπός υποχρεώσεων στην επίθεση							
2. Συμπεριφορά ρόλων στην επίθεση	.75						
3. Αξιολόγηση ρόλων στην επίθεση	.64	.64					
4. Συνέπειες ρόλων στην επίθεση	.61	.57	.59				
5. Σκοπός υποχρεώσεων στην άμυνα	.65	.65	.55	.63			
6. Συμπεριφορά ρόλων στην άμυνα	.63	.66	.59	.63	.83		
7. Αξιολόγηση ρόλων στην άμυνα	.54	.57	.64	.50	.71	.77	
8. Συνέπειες ρόλων στην άμυνα	.52	.47	.47	.74	.70	.70	.58

Πίνακας 3. Τα περιγραφικά στατιστικά για κάθε ερώτηση για τα επιθετικά καθήκοντα

Items	Mean	SD	Skewness G1	Kurtosis G2
Καταλαβαίνω το μέγεθος των υποχρεώσεων μου	7.66	1.12	-0.68	0.39
Καταλαβαίνω το σκοπό των υποχρεώσεων μου	7.69	1.15	-0.71	0.18
Καταλαβαίνω όλες τις υποχρεώσεις μου	7.42	1.22	-0.55	-0.03
Δεν είμαι βέβαιος/η για το σκοπό των υποχρεώσεων μου	7.16	1.73	-0.97	0.32
Είναι κατανοητές όλες οι διαφορετικές υποχρεώσεις που έχει ο ρόλος μου	7.22	1.39	-1.00	1.73
Καταλαβαίνω τι πρέπει να αλλάξω ως παίκτης στο προσωπικό παιχνίδι μου για να ανταποκριθώ στο ρόλο μου	7.50	1.28	-1.31	3.02
Ξέρω πως πρέπει να παίξω για να ανταπεξέλθω σε αυτά που μου ζητάει ο προπονητής μου	7.45	1.23	-1.02	1.74
Ξέρω πως πρέπει να συμπεριφερθώ για να φέρω σε πέρας το ρόλο μου	7.47	1.19	-1.05	2.50
Είναι ξεκάθαρο σε μένα τι πρέπει να κάνω για να πετύχω στο ρόλο μου	7.44	1.35	-1.31	3.24
Δεν ξέρω ακριβώς τι πρέπει να κάνω για να ανταπεξέλθω στον ρόλο μου	7.32	1.68	-1.23	1.17
Ξέρω πως αξιολογείται ο ρόλος μου από τον προπονητή μου	6.99	1.45	-1.12	1.85
Καταλαβαίνω πως αξιολογείται ο ρόλος μου	7.13	1.45	-1.07	1.58
Είναι ξεκάθαρο σε μένα πως αξιολογούνται οι προσπάθειες μου	7.25	1.37	-0.97	1.33
Δεν είμαι βέβαιος για τον τρόπο που αξιολογούνται οι προσπάθειες μου	6.44	2.03	-0.67	-0.34
Γνωρίζω, τα κριτήρια με βάση των οποίων αξιολογείται ο ρόλος μου	7.16	1.30	-0.93	1.35
Ξέρω τι πρόκειται να συμβεί αν αποτύχω στις υποχρεώσεις μου	7.26	1.53	-1.37	2.70
Καταλαβαίνω τα προβλήματα που δημιουργούνται εάν δεν εκτελέσω σωστά το ρόλο μου	7.62	1.33	-1.43	3.45
Δεν είμαι βέβαιος/η ότι γνωρίζω τα προβλήματα που θα προκύψουν εάν δεν εκτελέσω σωστά το ρόλο μου	6.74	2.05	-0.80	-0.30
Καταλαβαίνω ποιες θα είναι οι συνέπειες εάν δεν αποδώσω	7.60	1.34	-1.63	4.19
Ξέρω τι θα μου συμβεί εάν δεν αποδώσω	7.40	1.51	-1.59	3.41

Πίνακας 4. Οι φορτίσεις παραγόντων για τα επιθετικά καθήκοντα

Items	Loading	Error	R ² (%)
Καταλαβαίνω το μέγεθος των υποχρεώσεων μου	0.84	0.55	0.70
Καταλαβαίνω το σκοπό των υποχρεώσεων μου	0.74	0.68	0.54
Καταλαβαίνω όλες τις υποχρεώσεις μου	0.83	0.56	0.69
Δεν είμαι βέβαιος/η για το σκοπό των υποχρεώσεων μου	0.56	0.83	0.31
Είναι κατανοητές όλες οι διαφορετικές υποχρεώσεις που έχει ο ρόλος μου	0.62	0.79	0.38
Καταλαβαίνω τι πρέπει να αλλάξω ως παίκτης στο προσωπικό παιχνίδι μου για να ανταποκριθώ στο ρόλο μου	0.55	0.84	0.30
Ξέρω πως πρέπει να παίξω για να ανταπεξέλθω σε αυτά που μου ζητάει ο προπονητής μου	0.74	0.68	0.54
Ξέρω πως πρέπει να συμπεριφερθώ για να φέρω σε πέρας το ρόλο μου	0.75	0.67	0.56
Είναι ξεκάθαρο σε μένα τι πρέπει να κάνω για να πετύχω στο ρόλο μου	0.72	0.69	0.53
Δεν ξέρω ακριβώς τι πρέπει να κάνω για να ανταπεξέλθω στον ρόλο μου	0.59	0.81	0.34
Ξέρω πως αξιολογείται ο ρόλος μου από τον προπονητή μου	0.77	0.64	0.59
Καταλαβαίνω πως αξιολογείται ο ρόλος μου	0.81	0.59	0.65
Είναι ξεκάθαρο σε μένα πως αξιολογούνται οι προσπάθειες μου	0.83	0.56	0.69
Δεν είμαι βέβαιος για τον τρόπο που αξιολογούνται οι προσπάθειες μου	0.47	0.88	0.22
Γνωρίζω, τα κριτήρια με βάση των οποίων αξιολογείται ο ρόλος μου	0.79	0.61	0.63
Ξέρω τι πρόκειται να συμβεί αν αποτύχω στις υποχρεώσεις μου	0.61	0.80	0.37
Καταλαβαίνω τα προβλήματα που δημιουργούνται εάν δεν εκτελέσω σωστά το ρόλο μου	0.71	0.71	0.50
Δεν είμαι βέβαιος/η ότι γνωρίζω τα προβλήματα που θα προκύψουν εάν δεν εκτελέσω σωστά το ρόλο μου	0.50	0.87	0.25
Καταλαβαίνω ποιες θα είναι οι συνέπειες εάν δεν αποδώσω	0.80	0.60	0.65
Ξέρω τι θα μου συμβεί εάν δεν αποδώσω	0.65	0.76	0.42

Πίνακας 5. Τα περιγραφικά στατιστικά για κάθε ερώτηση για τα αμυντικά καθήκοντα

Items	Mean	SD	Skewness g1	Kurtosis G2
Καταλαβαίνω το μέγεθος των υποχρεώσεων μου	7.88	1.11	-1.03	1.00
Καταλαβαίνω το σκοπό των υποχρεώσεων μου	7.81	1.12	-1.02	1.23
Καταλαβαίνω όλες τις υποχρεώσεις μου	7.72	1.15	-0.83	0.39
Δεν είμαι βέβαιος/η για το σκοπό των υποχρεώσεων μου	7.19	1.89	-1.14	0.59
Είναι κατανοητές όλες οι διαφορετικές υποχρεώσεις που έχει ο ρόλος μου	7.48	1.28	-1.04	1.45
Καταλαβαίνω τι πρέπει να αλλάξω ως παίκτης στο προσωπικό παιχνίδι μου για να ανταποκριθώ στο ρόλο μου	7.66	1.18	-1.04	1.77
Ξέρω πως πρέπει να παίξω για να ανταπεξέλθω σε αυτά που μου ζητάει ο προπονητής μου	7.58	1.26	-1.16	2.17
Ξέρω πως πρέπει να συμπεριφερθώ για να φέρω σε πέρας το ρόλο μου	7.67	1.16	-0.75	0.25
Είναι ξεκάθαρο σε μένα τι πρέπει να κάνω για να πετύχω στο ρόλο μου	7.50	1.24	-1.07	2.59
Δεν ξέρω ακριβώς τι πρέπει να κάνω για να ανταπεξέλθω στον ρόλο μου	7.17	1.79	-1.21	0.98
Ξέρω πως αξιολογείται ο ρόλος μου από τον προπονητή μου	7.37	1.43	-1.16	1.96
Καταλαβαίνω πως αξιολογείται ο ρόλος μου	7.37	1.37	-0.96	1.16
Είναι ξεκάθαρο σε μένα πως αξιολογούνται οι προσπάθειες μου	7.36	1.48	-1.18	1.84
Δεν είμαι βέβαιος για τον τρόπο που αξιολογούνται οι προσπάθειες μου	6.82	2.04	-0.90	-0.16
Γνωρίζω, τα κριτήρια με βάση των οποίων αξιολογείται ο ρόλος μου	7.34	1.38	-0.97	1.04
Ξέρω τι πρόκειται να συμβεί αν αποτύχω στις υποχρεώσεις μου	7.54	1.36	-1.35	2.74
Καταλαβαίνω τα προβλήματα που δημιουργούνται εάν δεν εκτελέσω σωστά το ρόλο μου	7.74	1.20	-1.51	4.79
Δεν είμαι βέβαιος/η ότι γνωρίζω τα προβλήματα που θα προκύψουν εάν δεν εκτελέσω σωστά το ρόλο μου	6.69	2.23	-0.89	-0.28
Καταλαβαίνω ποιες θα είναι οι συνέπειες εάν δεν αποδώσω	7.78	1.19	-1.72	5.56
Ξέρω τι θα μου συμβεί εάν δεν αποδώσω	7.57	1.48	-1.61	3.43

Πίνακας 6. Οι φορτίσεις παραγόντων για τα αμυντικά καθήκοντα

ITEMS	Loading	Error	R ² (%)
Καταλαβαίνω το μέγεθος των υποχρεώσεων μου	0.80	0.61	0.63
Καταλαβαίνω το σκοπό των υποχρεώσεων μου	0.83	0.56	0.68
Καταλαβαίνω όλες τις υποχρεώσεις μου	0.83	0.56	0.69
Δεν είμαι βέβαιος/η για το σκοπό των υποχρεώσεων μου	0.59	0.81	0.35
Είναι κατανοητές όλες οι διαφορετικές υποχρεώσεις που έχει ο ρόλος μου	0.79	0.61	0.62
Καταλαβαίνω τι πρέπει να αλλάξω ως παίκτης στο προσωπικό παιχνίδι μου για να ανταποκριθώ στο ρόλο μου	0.74	0.68	0.54
Ξέρω πως πρέπει να παίξω για να ανταπεξέλθω σε αυτά που μου ζητάει ο προπονητής μου	0.81	0.59	0.65
Ξέρω πως πρέπει να συμπεριφερθώ για να φέρω σε πέρας το ρόλο μου	0.81	0.59	0.65
Είναι ξεκάθαρο σε μένα τι πρέπει να κάνω για να πετύχω στο ρόλο μου	0.79	0.61	0.63
Δεν ξέρω ακριβώς τι πρέπει να κάνω για να ανταπεξέλθω στον ρόλο μου	0.59	0.81	0.35
Ξέρω πως αξιολογείται ο ρόλος μου από τον προπονητή μου	0.82	0.57	0.67
Καταλαβαίνω πως αξιολογείται ο ρόλος μου	0.83	0.56	0.69
Είναι ξεκάθαρο σε μένα πως αξιολογούνται οι προσπάθειες μου	0.84	0.55	0.70
Δεν είμαι βέβαιος για τον τρόπο που αξιολογούνται οι προσπάθειες μου	0.57	0.83	0.32
Γνωρίζω, τα κριτήρια με βάση των οποίων αξιολογείται ο ρόλος μου	0.80	0.60	0.65
Ξέρω τι πρόκειται να συμβεί αν αποτύχω στις υποχρεώσεις μου	0.73	0.69	0.53
Καταλαβαίνω τα προβλήματα που δημιουργούνται εάν δεν εκτελέσω σωστά το ρόλο μου	0.77	0.64	0.59
Δεν είμαι βέβαιος/η ότι γνωρίζω τα προβλήματα που θα προκύψουν εάν δεν εκτελέσω σωστά το ρόλο μου	0.38	0.92	0.15
Καταλαβαίνω ποιες θα είναι οι συνέπειες εάν δεν αποδώσω	0.88	0.49	0.77
Ξέρω τι θα μου συμβεί εάν δεν αποδώσω	0.78	0.63	0.61

Για την κλίμακα *Ασάφεια Ρόλου στην Άμυνα* εξετάστηκε ένα μοντέλο με τέσσερις παράγοντες πρώτης τάξης, όπου φόρτιζαν οι αντίστοιχες ερωτήσεις. Η διακύμανση των παραγόντων ορίστηκε στο 1, ενώ οι παραγοντικές φορτίσεις ήταν ελεύθερες να υπολογισθούν. Στο παρόν μοντέλο επιτράπηκαν και οι συνδιακυμάνσεις μεταξύ των παραγόντων, αλλά όχι μεταξύ των λαθών των θεμάτων (items). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το συγκεκριμένο μοντέλο αναπαριστούσε επαρκώς το πλέγμα των συνδιακυμάνσεων μεταξύ των μεταβλητών. Οι δείκτες του μοντέλου αυτού ήταν $\chi^2_{164} = 689.163$, $p < .001$, Bentler - Bonett normed fit index (NFI) = 0.876, Bentler - Bonett non normed fit index (NNFI) = 0.887, Comparative fit index (CFI) = 0.903, RMSEA = 0.089 και 90% confidence interval of RMSEA = (0.082 - 0.095). Τα περιγραφικά στατιστικά κάθε υποκλίμακας παρουσιάζονται στον Πίνακα 5, ενώ οι φορτίσεις του κάθε παράγοντα στον Πίνακα 6, καθώς και *Mardia's Coefficient* = 361.153.

Συζήτηση

Στην παρούσα μελέτη παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της χρήσης και της διερεύνησης του ερωτηματολογίου της *Ασάφειας Ρόλων*, σε Έλληνες αθλητές και αθλήτριες, τεσσάρων ομαδικών αθλημάτων, όσον αφορά τους επιθετικούς και αμυντικούς

ρόλους που ανατίθενται από τους προπονητές τους. Είναι μια από τις πρώτες προσαρμογές του παραπάνω ερωτηματολογίου στα ελληνικά δεδομένα.

Όλες οι υποκλίμακες του ερωτηματολογίου, είτε αφορούσε την άμυνα είτε αφορούσε την επίθεση, παρουσίασαν ικανοποιητικούς δείκτες εσωτερικής συνοχής. Παρόμοια αποτελέσματα διαπιστώθηκαν και στις έρευνες των Beauchamp et al. (2005) και των Beauchamp et al. (2001) με ικανοποιητικούς δείκτες εσωτερικής συνοχής (από .80 έως .84).

Οι τέσσερις παράγοντες της ασάφειας ρόλων στην επίθεση, όταν συσχετίστηκαν μεταξύ τους, αλλά και όταν συσχετίστηκαν με τους τέσσερις παράγοντες της ασάφειας ρόλων στην άμυνα, παρουσίασαν μέτρια έως υψηλή θετική συσχέτιση, με άλλα λόγια είτε τα ερωτήματα αφορούσαν την επίθεση, είτε την άμυνα, δε παρουσίαζαν διαφορές. Όση μεγαλύτερη ασάφεια ρόλων παρουσιαζόταν στην επίθεση, εξίσου παρουσιαζόταν και στα αμυντικά καθήκοντα. Παρόμοια αποτελέσματα θετικών συσχετίσεων διαπιστώθηκαν και στην έρευνα των Eys, et al. (2003).

Όσον αφορά τη δομή της κλίμακας παρουσιάστηκε ως πολυπαραγοντική και συμφωνούσε σε σημαντικό βαθμό με την παραγοντική δομή της πρωτότυπης έκδοσης Beauchamp et al. (2002). Η επιβεβαιωτική παραγοντική ανάλυση επιβεβαίωσε

την ύπαρξη των τεσσάρων παραγόντων στο παραπάνω ερωτηματολόγιο.

Εκτός από τη δομική εγκυρότητα του ερωτηματολογίου, διαπιστώνεται ότι οι ρόλοι που ανατίθενται από τους προπονητές (επίθεση και άμυνα), στους Έλληνες αθλητές και αθλήτριες ομαδικών αγωνισμάτων, δεν είναι απόλυτα σαφείς και ξεκάθαροι και αυτό με τη σειρά του είναι πολύ λογικό να επιδρά και στην ίδια την απόδοση που έχουν στους αγώνες.

Η μελέτη της ασάφειας ρόλων θα μπορούσε

μελλοντικά να επεκταθεί σε όλα τα ομαδικά αθλήματα, στις τυχόν διαφορές μεταξύ των αθλημάτων, στο φύλο, στους αθλητές που χρησιμοποιούνται ως βασικοί και σε αυτούς που χρησιμοποιούνται ως αναπληρωματικοί, στη διάρκεια μιας αγωνιστικής περιόδου (είτε στην αρχή, μέση, τέλος). Θα μπορούσε επίσης να συσχετισθεί και με άλλους παράγοντες, όπως το μοντέλο της προπονητικής συμπεριφοράς (αυταρχικό ή δημοκρατικό, θετική ή αρνητική ανατροφοδότηση ή και με την ικανοποίηση των ίδιων των αθλητών.

Σημασία για τον Αγωνιστικό Αθλητισμό

Η χρήση του παραπάνω ερωτηματολογίου αφορά, όχι μόνο τους αθλητικούς ψυχολόγους, αλλά και τους ίδιους αθλητές και αθλήτριες, τους προπονητές και τους καθηγητές φυσικής αγωγής. Όπως οι αθλητές θεωρούνται το επίκεντρο του αθλητισμού, όμοια και οι μαθητές και μαθήτριες αποτελούν το επίκεντρο της σχολικής Φυσικής Αγωγής. Οι προπονητές αθλημάτων και οι καθηγητές Φυσικής Αγωγής, με τη χρήση του παραπάνω ερωτηματολογίου, θα μπορούσαν να διαπιστώσουν πόσο ξεκάθαρα και σαφή είναι τα αμυντικά και επιθετικά καθήκοντα που τους αναθέτουν, πως αυτά αξιολογούνται, ποιες είναι οι συνέπειες εφαρμογής ή μη αυτών, με προφανή σκοπό τη βελτίωση της απόδοσης τους. Δεν αρκεί μόνο να παρουσιάζονται τα καθήκοντα στους αθλητές ή στους μαθητές, αλλά πρέπει κατά κάποιο τρόπο να υπάρχει και μια αμφίδρομη ανατροφοδότηση σχετικά με το πόσο αντιληπτά και ξεκάθαρα έχουν γίνει από αυτούς που πρόκειται να τα εκτελέσουν.

Βιβλιογραφία

- Agarwal, S., & Ramaswami, S.N. (1993). Affective organizational commitment of salespeople: An expanded model. *Journal of Personal Selling and Sales Management*, 13, 49-70.
- Babakus, E., Gravens, D.W., Johnston, M., & Moncrief, W.C. (1999). The role of emotional exhaustion in sales force attitude and behavior relationships. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 27, 58-70.
- Banton, M. (1965). *Roles : An introduction to the study of social relations*. New York: Basic Books.
- Bauer, T. N., & Green, S.G. (1994). Effect of new corner involvement in work - related activities: A longitudinal study of socialization. *Journal of Applied Psychology*, 79, 211-223.
- Beard, F.K. (1999). Client role ambiguity and satisfaction in client - ad agency relationships. *Journal of Advertising Research*, 39, 2, 69-78.
- Beauchamp, M.R., & Bray, S.R. (2001). Role ambiguity and role conflict within interdependent teams. *Small Group Research*, 32, 133-157.
- Beauchamp, M.R., Bray, S.R., Eys, M.A., & Carron A.V. (2002). Role ambiguity, role efficacy, and role performance: Multidimensional and meditational relationships within interdependent sport teams. *Group Dynamics, Theory, Research and Practice*, 6, 229-342.
- Beauchamp, M.R., Bray, S.R., Eys, M.A., & Carron, A.V. (2003). The effect of role ambiguity on competitive state anxiety. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 25, 77-92.
- Beauchamp, M.R., Bray, S.R., Fielding, A., & Eys, M.A. (2005). A multilevel investigation of the relationship between role ambiguity and role efficacy in sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 6, 289-302.
- Bebetsos, E., Theodorakis, N. & Tsigilis, N. (2007): Relations among measures of role ambiguity and athlete satisfaction. *The Sport Journal*, 10, 4.
- Bedeian, A.G., & Armenakis, A.A. (1981). Apath - analytic study of the consequences of role conflict and ambiguity. *Academic of Management Journal*, 24, 417-424.
- Bentler, P.M. (1995). *EQS : Structural equations program manual*. Encino, CA: Multivariate Software.
- Colareli, S.M., & Bishop, R.C. (1990). Career commitment: Functions, correlates, and management. *Group and Organization Studies*, 15, 158-176.
- Eys, M., & Carron, A.V. (2001). Role ambiguity, task cohesion, and task self - efficacy. *Small Group Research*, 32, 356 -373.
- Eys, M.A., Carron, A.V., Bray, S.R., & Beauchamp, M.R. (2003). Role ambiguity and athlete satisfaction. *Journal of Sport Sciences*, 21, 391-401.
- Eys, M.A., Carron, A.V., Beauchamp, M.R., & Bray, S.R., (2003). Role ambiguity in sport teams. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 25, 534-550.
- Forsyth, D.R. (1999). *Group dynamics* (3rd ed.), Belmont, CA: Wadsworth.
- Jackson, S.E. & Schuler, R.S. (1985). A meta-analysis

- and conceptual critique of research on role ambiguity and role conflict in work settings. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 36, 16-78.
- Kahn, R.L., Wolfe, D.M., Quinn, R.P., Snoek, J.D., & Rosental, R.A. (1964). *Occupational stress, studies in role conflict and ambiguity*, New York, Wiley.
- Lagace, R.R. (1988). Role stress differences between salesmen and saleswoman, effect of job satisfaction and performance. *Psychological Reports*, 62, 815-825.
- Martens, R., Vealey, R., & Burton, D. (1990). *Competitive anxiety in sport*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Mayer, R.C., & Shoorman, F.D. (1998). Differentiating antecedents of organizational commitment: A test of March & Simon's model. *Journal of Organizational Behavior*, 19, 15-28.
- McConnell, R. (1999). *Inside the All Blacks: Behind the scenes with the world's most famous rugby team*. London: HarperCollins.
- Naylor, J.C., Pritchard, R.D., & Ligen, D.R. (1980). *A theory of behavior in organizations*. New York: Academic Press.
- Newman, G.A., & Wright, J. (1999). Team effectiveness: Beyond skills and cognitive ability. *Journal of Applied Psychology*, 84 (3), 376-389.
- O' Ddriscoll, M., & Beehr, T. (2000). Moderating effects of perceived control and need for clarity on the relationship between role stressors and employee affective reactions. *The Journal of Social Psychology*, 140 (2), 151-159.
- Rhoads, G.K., Singh, J., & Goodell, P.W. (1994). The multiple dimensions of role ambiguity and their impact upon psychological and behavioral outcomes of industrial salespeople. *Journal of Personal Selling and Sales Management*, 14 (3), 1-24.
- Salas, E., Dickinson, T., Converse, S.A., & Tannenbaum, S.I. (1992). Toward an understanding of team performance and training, In R.W. Swezey and E. Salas (Eds.). *Teams : Their training and performance* (pp. 3-29). Norwood.
- Sawyer, J.E. (1992). Goal and process clarity : Specification of multiple constructs of role ambiguity and a structural equation model of their antecedents and consequences. *Journal of Applied Psychology*, 77, 130-142.
- Shaw, M.F., & Costanzo, P.R. (1982). *Theories of social psychology* (2nded.). New York: McGraw-Hill.
- Sherif, M., & Sherif, C.W. (1969). *Social psychology*. New York: Harper & Row.
- Singh, J., & Rhoads, G.K. (1991). boundary role ambiguity in marketing oriented positions: A multidimensional, multifaceted Operationalization. *Journal of Marketing Research*, 23, 328-338.
- Singh, J. (1993). Boundary role ambiguity: Facets, determinants, ad impacts. *Journal of Marketing*, 57, 11-31.
- Singh, J., Verbeke, W., & Roads, G.K. (1996). Do organizational practices matter in role stress processes? A study of direct and moderating effects for marketing - oriented boundary spanners. *Journal of Marketing*, 60, 69-91.
- Sohi, R.S., Smith, D.C., & Ford, N.M. (1996). How does sharing a sales force between multiple divisions affect salespeople. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 24, 195- 207.
- Terry, D.J., Nielsen, M., & Perchard, L. (1993). Effects of work stress on psychological well - being and job satisfaction: The stress buffering role of social support. *Australian Journal of Psychology*, 45, 168-175.
- Williams, M.L., Podsakoff, P.M., & Huber, V. (1992). Effects of group level and individual level variation in leader behaviors on subordinate attitudes and performance. *The Sport Psychologist*, 17, 16-34.

